

POSTANOWIENIE WICEPREZES TRYBUNAŁU

z dnia 6 października 2021 r.(*)

Postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych – Postanowienie w przedmiocie środków tymczasowych –
Artykuł 163 regulaminu postępowania przed Trybunałem – Zmiana okoliczności – Brak – Właściwość Izby
Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego (Polska) – System odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów Sądu Najwyższego,
sądów powszechnych i sądów administracyjnych – Zasady proceduralne sprawowania kontroli w zakresie spełniania
przez sędziów przesłanek dotyczących ich niezawisłości – Zawieszenie stosowania przepisów krajowych

W sprawie C-204/21 R-RAP

mającej za przedmiot wniosek o uchylenie postanowienia w przedmiocie środków tymczasowych na podstawie art. 163
regulaminu postępowania przed Trybunałem, złożony w dniu 16 sierpnia 2021 r.,

Rzeczpospolita Polska, którą reprezentuje B. Majczyna, w charakterze pełnomocnika,

strona występująca z wnioskiem,

przeciwko

Komisji Europejskiej,

druga strona postępowania,

WICEPREZES TRYBUNAŁU,

po wysłuchaniu rzecznika generalnego G. Hogana,

wydaje następujące

Postanowienie

- 1 W swoim wniosku Rzeczpospolita Polska wnosi do Trybunału o uchylenie postanowienia wiceprezesa Trybunału z dnia 14 lipca 2021 r., Komisja/Polska (C-204/21 R, zwanego dalej „postanowieniem z dnia 14 lipca 2021 r.”, EU:C:2021:593).
- 2 Na mocy tego postanowienia wiceprezes Trybunału postanowiła zobowiązać Rzeczpospolitą Polskę, do chwili ogłoszenia wyroku kończącego postanowienie w sprawie C-204/21, do:
 - a) zawieszenia, po pierwsze, stosowania przepisów art. 27 § 1 pkt 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, zmienionej ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, i innych, na podstawie których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego (Polska) jest właściwa do orzekania w pierwszej i w drugiej instancji w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziów i asesorów sądowych do odpowiedzialności karnej, na ich tymczasowe aresztowanie, zatrzymanie lub przymusowe doprowadzenie, oraz, po drugie, do zawieszenia skutków wydanych już na podstawie tego artykułu uchwał Izby Dyscyplinarnej zezwalających na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej lub jego zatrzymanie, a także do powstrzymania się od przekazania spraw określonych w wyżej wskazanym artykule do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982);
 - b) zawieszenia stosowania przepisów art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, na podstawie których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest właściwa do orzekania w sprawach dotyczących statusu sędziów Sądu Najwyższego i pełnienia przez nich urzędu, w szczególności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego i w sprawach

z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku oraz do powstrzymania się od przekazania wyżej wymienionych spraw do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982);

- c) zawieszenia stosowania przepisów art. 107 § 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw i art. 72 § 1 pkt 1–3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów za badanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;
- d) zawieszenia stosowania przepisów art. 42a §§ 1 i 2 i art. 55 § 4 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w zmienionym brzmieniu, art. 26 § 3, a także art. 29 §§ 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, oraz art. 5 §§ 1a i 1b ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, jak również art. 8 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim uznają za niedopuszczalne, aby sądy krajowe badały spełnienie wymogów Unii Europejskiej dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych;
- e) zawieszenia stosowania art. 26 §§ 2, 4–6 i art. 82 §§ 2–5 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, jak również art. 10 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, przekazujących do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawanie zarzutów braku niezawisłości sędziego lub braku niezależności sądu; oraz
- f) powiadomienia Komisji Europejskiej, nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., o wszystkich środkach, które przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia.

- 3 Rzeczpospolita Polska, uznawszy, że po ogłoszeniu postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r. nastąpiła zmiana okoliczności, złożyła na podstawie art. 163 regulaminu postępowania rozpatrywany tu wniosek. Ponadto to państwo członkowskie wniosło o przekazanie tego wniosku do rozpoznania przez Trybunał w składzie wielkiej izby.

W przedmiocie wniosku Rzeczypospolitej Polskiej o przekazanie sprawy do rozpoznania przez Trybunał w składzie wielkiej izby

- 4 Rzeczpospolita Polska uważa, że ze względu na znaczenie i precedensowy charakter niniejszej sprawy wniosek o uchylenie postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r. powinien zostać rozpoznany przez Trybunał w składzie wielkiej izby.
- 5 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 161 § 1 regulaminu postępowania w związku z art. 1 decyzji Trybunału Sprawiedliwości 2012/671/UE z dnia 23 października 2012 r. w sprawie obowiązków wiceprezesa Trybunału w zakresie orzekania (Dz.U. 2012, L 300, s. 47) wiceprezes Trybunału orzeka samodzielnie w przedmiocie wniosków o zawieszenie wykonania aktu lub o zastosowanie innych środków tymczasowych albo natychmiast przekazuje wniosek Trybunałowi.
- 6 Tak więc w zastosowaniu tych przepisów wiceprezesowi Trybunału przysługuje właściwość do orzekania w sprawie wszelkich wniosków w przedmiocie środków tymczasowych lub też, gdy ze względu na szczególne okoliczności uzna on, że dany wniosek wymaga przekazania go składowi orzekającemu, do przekazania takiego wniosku Trybunałowi (postanowienie wiceprezes Trybunału z dnia 20 września 2021 r., Republika Czeska/Polska, C-121/21 R, EU:C:2021:752, pkt 10).
- 7 Wynika z tego, że to wyłącznie do wiceprezesa Trybunału należy dokonanie w każdym konkretnym przypadku oceny tego, czy złożone do niego wnioski w przedmiocie środków tymczasowych wymagają przekazania ich Trybunałowi celem przydzielenia ich składowi orzekającemu (postanowienie wiceprezes Trybunału z dnia 20 września 2021 r., Republika Czeska/Polska, C-121/21 R, EU:C:2021:752, pkt 11).
- 8 W niniejszym wypadku wniosek Rzeczypospolitej Polskiej mający na celu uchylenie postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r. nie wskazuje na żadną okoliczność, która mogłaby wymagać przydzielenia go składowi orzekającemu, skutkiem czego nie ma potrzeby kierować tego wniosku do Trybunału.

Co do istoty

Argumentacja

- 9 Na poparcie swojego wniosku Rzeczpospolita Polska powołuje się na zmianę okoliczności wynikającą z wyroku Trybunału Konstytucyjnego (Polska) z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie P 7/20 (zwanego dalej „wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego”).
- 10 W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny orzekł w szczególności, że art. 4 ust. 3 akapit drugi TUE w związku z art. 279 TFUE jest niezgodny z art. 2, art. 7, art. 8 ust. 1 oraz art. 90 ust. 1 w związku z art. 4 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z tego względu, że Trybunał przekroczył przyznane mu kompetencje, a mianowicie orzekł *ultra vires*, zarządzając wobec Rzeczypospolitej Polskiej jako państwa członkowskiego Unii środki tymczasowe odnoszące się do ustroju i właściwości polskich sądów oraz trybu postępowania przed tymi sądami, skutkiem czego w stosunku do tych środków nie znajdują zastosowania zasady pierwszeństwa oraz bezpośredniego stosowania prawa Unii określone w art. 91 ust. 1–3 Konstytucji.
- 11 Zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego postanowienie z dnia 14 lipca 2021 r. jest sprzeczne z polskim porządkiem konstytucyjnym.
- 12 W tym względzie Rzeczpospolita Polska przypomina, iż Trybunał Konstytucyjny stwierdził już, że jego zadaniem jest ochrona Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, będącej zgodnie z jej art. 8 najwyższym prawem tego państwa członkowskiego, i że w konsekwencji sprawach zasadniczych w wymiarze konstytucyjno-ustrojowym zachowuje on pozycję „sądu ostatniego słowa”.
- 13 Rzeczpospolita Polska twierdzi, że wykładnia, w myśl której sądy konstytucyjne państw członkowskich są właściwe do dokonywania kontroli *ultra vires* aktów Unii, w tym orzeczeń Trybunału, została przyjęta przez sądy konstytucyjne wielu państw członkowskich. Sądy te zgodnie stwierdzały, że w ramach ich ustrojów prawnych istnieje tożsamość konstytucyjna i to właśnie sądy konstytucyjne są kompetentne do jej rekonstruowania z przepisów konstytucyjnych, zaś Unia musi tę tożsamość szanować.
- 14 Podając ustne motywy rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego, sędzia sprawozdawca wskazał, że zadania orzecznicze powierzone przez państwa członkowskie Trybunałowi kończą się tam, gdzie wykładnia traktatów przestaje być zrozumiała i staje się, obiektywnie rzecz biorąc, arbitralna. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego taka właśnie sytuacja wystąpiła w przypadku postanowienia Trybunału z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska (C-791/19 R, EU:C:2020:277). W tym względzie sędzia sprawozdawca uściślił, że Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż Trybunał przekroczył granice swych kompetencji, ponieważ ani Traktat o Unii Europejskiej, ani Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej nie przyznają Unii żadnych kompetencji w zakresie organizacji, ustroju i funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości państwa członkowskiego, a obszar ten pozostaje w wyłącznej suwerennej kompetencji państw członkowskich.
- 15 Zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej postanowienie z dnia 14 lipca 2021 r. zostało wydane z naruszeniem ustanowionej w art. 5 TUE zasady kompetencji przyznanych, w związku z czym wyrok Trybunału Konstytucyjnego znajduje zastosowanie również w odniesieniu do tego postanowienia.

Ocena

- 16 Zgodnie z art. 163 regulaminu postępowania na wniosek strony postanowienie w przedmiocie środków tymczasowych może zostać w każdej chwili zmienione lub uchylone ze względu na zmianę okoliczności sprawy. Pojęcie „zmiany okoliczności” oznacza w szczególności wystąpienie wszelkich okoliczności faktycznych lub prawnych mogących podważyć ocenę sędziego orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych w odniesieniu do warunków, od których spełnienia jest uzależnione zawieszenie wykonania lub zarządzenie innego środka tymczasowego (postanowienie wiceprezes Trybunału z dnia 20 września 2021 r., Republika Czeska/Polska, C-121/21 R, EU:C:2021:752, pkt 22).
- 17 Należy więc przeanalizować to, czy wyrok Trybunału Konstytucyjnego stanowi „zmianę okoliczności” w rozumieniu tego artykułu.
- 18 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Trybunału zasada pierwszeństwa prawa Unii ustanawia prymat prawa Unii nad prawem państw członkowskich. Zasada ta nakłada zatem na wszystkie organy państw członkowskich obowiązek zapewnienia pełnej skuteczności różnych norm prawa Unii, a prawo państw członkowskich nie może mieć wpływu na skuteczność przyznaną tym różnym normom w obrębie terytorium tych państw (wyrok z dnia 18 maja 2021 r., Asociația „Forumul Judecătorilor din România” i in., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, pkt 244 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 19 Otóż, jak wielokrotnie wskazywał na to Trybunał, na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE każde państwo członkowskie powinno zapewnić w szczególności, by organy należące – jako „sądy” w rozumieniu prawa Unii – do systemu środków odwoławczych w dziedzinach objętych prawem Unii i mogące w związku z tym rozstrzygać w tym charakterze o stosowaniu lub wykładni prawa Unii odpowiadały wymogom skutecznej ochrony sądowej [wyrok z dnia 2 marca 2021 r., A.B. i in. (powołanie sędziów Sądu Najwyższego – odwołanie), C-824/18, EU:C:2021:153, pkt 112 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 20 Postanowienie to nakłada zatem na państwa członkowskie jasny i precyzyjny obowiązek osiągnięcia rezultatu, który jest bezwarunkowy, jeśli chodzi o wymogi, jakie muszą spełniać sądy, do których należy dokonywanie wykładni i stosowanie prawa Unii (wyrok z dnia 18 maja 2021 r., Asociația „Forumul Judecătoria din România” i in., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, pkt 250 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 21 I tak, chociaż organizacja wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich należy do kompetencji tych ostatnich, to przy wykonywaniu tej kompetencji państwa członkowskie mają obowiązek dotrzymywać zobowiązań wynikających dla nich z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE (wyrok z dnia 26 marca 2020 r., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 22 Wynika stąd, że przepisy krajowe dotyczące organizacji wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich mogą być przedmiotem kontroli w świetle art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w ramach skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, a w konsekwencji także środków tymczasowych – zarządzanych przez Trybunał w tym samym kontekście na podstawie art. 279 TFUE – związanych w szczególności z zawieszeniem stosowania wspomnianych przepisów (postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 14 lipca 2021 r., Komisja/Polska, C-204/21 R, EU:C:2021:593, pkt 54).
- 23 Okoliczność, że krajowy trybunał konstytucyjny stwierdza, iż takie środki są sprzeczne z porządkiem konstytucyjnym danego państwa członkowskiego, w żaden sposób nie wpływa na ocenę zawartą w poprzednim punkcie.
- 24 Wystarczy bowiem przypomnieć, iż zgodnie z zasadą pierwszeństwa prawa Unii okoliczność, że państwo członkowskie powołuje się na przepisy prawa krajowego, nawet jeśli są one rangi konstytucyjnej, nie może naruszać jedności i skuteczności prawa Unii (wyrok z dnia 18 maja 2021 r., Asociația „Forumul Judecătoria din România” i in., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, pkt 245 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 25 Z powyższego wynika, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie stanowi „zmiany okoliczności” w rozumieniu art. 163 regulaminu postępowania, która mogłaby podważyć ocenę zawartą w postanowieniu z dnia 14 lipca 2021 r.
- 26 W konsekwencji wnioszek Rzeczypospolitej Polskiej o uchylenie postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r. należy oddalić.

Z powyższych względów wiceprezes Trybunału postanawia, co następuje:

- 1) **Wniosek o uchylenie postanowienia wiceprezesa Trybunału z dnia 14 lipca 2021 r., Komisja/Polska (C-204/21 R, EU:C:2021:593), zostaje oddalony.**
- 2) **Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

Sporządzono w Luksemburgu w dniu 6 października 2021 r.

Sekretarz

Wiceprezes Trybunału

A. Calot Escobar

R. Silva de Lapuerta